
ŽIVOTOPIS

Dr. sc. TOMISLAV PREMIERL (Zagreb, 5. studenoga 1939. – Zagreb, 7. travnja 2018.) – arhitekt, teoretičar i povjesničar hrvatske arhitekture, znanstvenik i publicist

Osnovnu školu, niže razrede klasične gimnazije i Srednju tehničku građevinsku školu (arhitektonski odjel) završio je u Zagrebu, gdje je diplomirao 1969. i doktorirao 1985. godine (s disertacijom: Hrvatska moderna arhitektura između dva rata – nova tradicija) na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Kao student radio je u Regionalnom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu od 1963., a nakon diplome od 1969. do 1972. godine kao arhitekt–konzervator - vodeći, među ostalim, zaštitne radove; projektirao je i izvodio rekonstrukcije i adaptacije, izrađivao studije za rekonstrukcije i sanacije objekata, radio na obnovi pročelja povijesnih zgrada, te na usustavljanju arhitektonske dokumentacije objekata i urbanističkih cjelina.

Od 1972. do 1980. predavao je u Građevinskom školskom centru u Zagrebu stručne predmete (građevne konstrukcije, projektiranje, likovne umjetnosti). Od 1980. do 2004. godine u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža bio je urednik za arhitekturu i likovnu struku. Od 1995. predaje sakralnu umjetnost na Teološkom studiju Družbe Isusove, od 2000. do 2011. i na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu i njegovu doktorskom studiju, a od 2006. i na doktorskom studiju Alademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Bio je članom komisija za doktorate i mentor na doktorskim studijima arhitekture i povijesti u Zagrebu i Zadru.

Sudjelovao je u brojnim stručnim konzervatorskim skupovima u zemlji i inozemstvu (Budimpešta, Prag, Brno, Beograd, Zagreb, Split, Mostar...). Uz predavanja, recenziranja znanstvenih tekstova i stručnih knjiga, sudjelovao je povremeno u televizijskim i radijskim emisijama. Sudjelovao je na nekoliko skupnih arhitektonskih izložaba (*Izazov*, 1971., *Zagrebački salon*, 1986., 1988.), te autorski priredio više kritičkih izložbi arhitekture u galeriji “Modulor” (*Između moderne*

i avangarde 1990., *Novija sakralna arhitektura u Zagrebu* 1996., *Nemoć devedesetih* 2001.), ali i više izložaba vlastitih radova sve do 2009., a 2012. s Hrvojem Devidom i 2016. Bio je član više stručnih odbora, komisija, ocjenjivačkih sudova, crkvenih odbora, a od 1999. članom nadbiskupskog Povjerenstva za kulturna dobra, uredništva znanstvenog časopisa "Prostor" (od 2016. počasni član) itd.

Od 1970. godine do 1977. godine članom je uredništvu časopisa "Arhitektura", samostalno uredivši nekoliko brojeva. Od 1977. do 1980. godine član je uredništva časopisa "Čovjek i prostor", kojemu je 1981. i 1982. te ponovno 1987. do 1990. godine glavni i odgovorni urednik. Od 1995. do 1999. godine dopredsjednik je Udruženja hrvatskih arhitekata i voditelj Nakladničke djelatnosti, od 2015. predsjednikom Kajkavskoga spravišća.

Od godine 1962. Tomislav Premerl objavljuje članke, kritike, studije i eseje s područja teorije arhitekture, likovnih umjetnosti, arhitektonske i likovne kritike, teorije i prakse zaštite spomeničke baštine i povijesti arhitekture - osobito se baveći razvojem i analizom moderne arhitekture u nas, te poviješću i teorijom sakralne umjetnosti. Objavio je više stotina radova u znanstvenim časopisima, stručnom tisku, zbornicima, enciklopedijama, posebnim publikacijama i dnevnom tisku, a kao glavni urednik uredio više knjiga (Tehnički fakulteti 1919. – 1994., Svetište Sv. Ksavera u Zagrebu, 1998., Zgrada Sveučilišta u Zagrebu, 1999.).

Dobitnik je Rektorove nagrade (1965.), Nagrade *J. J. Strossmayer* za najuspješnija znanstvena djela i izdavački pothvat (HAZU, 1995.), te Nagrade *Neven Šegvić* - za publicistički, kritički, znanstveno-istraživački i teorijski rad na području arhitekture (2010.).

Objavljene knjige Tomislava Premerla:

Hrvatska moderna arhitektura između dva rata – nova tradicija (NZ Matice hrvatske, 1989. i drugo izdanje 1990.);

Zagreb – grad moderne arhitekture – stoljeće zagrebačke arhitekture (Durieux, Zagreb 2003.);

Nastajanje u suncu – esej o makedonskoj arhitekturi (HMD, Zagreb 2003.);

Prepoznavanje arhitekture (Matica hrvatska, 2005.);

Hrvatska moderna arhitektura između dva rata – nova tradicija (EPH, 2015.);

Povijesnost arhitekture (UPI2M Books, Zagreb, 2017.)

Premerlova konzervatorska i projektantska djelatnost

Tomislav Premerl - Crkva sv. Pavla Apostola, Retkovec, Zagreb (1990. - 1998.)

Realizacije (*projekti i izvedbi novih crkava*):

Crkva sv. Ane kao dogradnja barokne župne crkve sv. Mihaela na Prekrižju kod Krašića (1967.);

Nova crkva i pastoralni centar sv. Pavla Apostola u Retkovcu u Zagrebu (1990. – 1998.);

Crkva sv. Križa u Hižakovcu kraj Gornje Stubice (2004.);

Crkva i pastoralni centar sv. Benedikta u Mičevcu kraj Zagreba (projekt 2001., gradnja 2005.-2012.);

Crkva Majke Božje Lurdske u Čulincu u Zagrebu. (projekt 2002., gradnja 2005.);

Idealna rekonstrukcija kule i cinktora pavlinskog samostana na Veternici kraj Kuzminca (2005.).

Konzervatorski zahvati (adaptacije povijesnih sakralnih objekata):

Rekonstrukcija i sanacija drvene kapele iz 17./ 18. st. u Lijevim Štefankima (1981.); uređenje unutrašnjosti romaničke crkve sv. Kvirina u Krku (1985.) i unutrašnjosti romaničke crkve sv. Petra u Supetarskoj Dragi na Rabu (1988.); preoblikovanje kapelice M. B. Lurdske u Portu na Krku (1985.); uređenja stare samostanske crkve u Portu na Krku (1986.), samostana franjevacu trećoredaca u Portu na Krku (1997.), gotičkog svetišta crkve u Poljicama na Krku (1986.), svetišta franjevačke crkve u Makarskoj (1989.), stare crkve u Tučepima (1996.), franjevačke crkve u Grudama, BiH (2004./2005.); rekonstrukcija baroknog “poklonca” (2000.); izvedba novog “poklonca” u Gornjoj Stubici (2002.) i novog “poklonca” u Retkovcu u Zagrebu (2004.)

LIT.: https://hr.wikipedia.org/wiki/Tomislav_Premeryl; T. Premerl: Povijesnost arhitekture (UPI2M Books, Zagreb, 2017.); V. Dugački: Premerl, Tomislav : Enciklopedija Hrvatskoga zagorja (EHZ), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2017.

† Dr. sc. Tomislav Premerl u Kajkavskom spravišću, 28. 4. 2015.